

Kvæg

Parvis opstaldning af slagtekalve ved indsættelse kan fremme sundheden

Kun 8 % af parvist opstaldede kalve blev behandlet for lungelidelser, mod 28 % i kontrolholdet. Det viser en undersøgelse af parvis opstaldning i slagtekalveproduktionen. Generelt ses bedre sundhed og lidt højere tilvækst ved parvis opstaldning.

Viden om

Antal sidebesøg: 0

Gode erfaringer med parvis opstaldning af kalve i mælkeproduktionen

Parvis opstaldning af småkalve har i malkekvægsbesætninger vist sig at have en række fordele i forhold til enkeltopstaldning. Kalvene oplever bedre velfærd, de er hurtigere til at komme i gang med kraftfoderet, de har en højere tilvækst, de er socialt mere velfungerende og mindre stressede end enkeltopstaldede kalve og kalvene får lettere ved at vænne sig til ændringer i fx opstaldning senere i livet.

Parvis opstaldning sikrer social kontakt og kan samtidig sikre mindst mulig smittespredning, da gruppen er meget lille. Det er derfor interessant at se på, om der også i slagtekalveproduktionen kan være fordele i den parvise opstaldningsform.

Parvis opstaldning undersøgt i slagtekalveproduktionen

SEGES har i perioden 2020-2021 gennemført en undersøgelse i en stor slagtekalvebesætning for at belyse eventuelle fordele og ulemper ved parvis opstaldning i kalvens første uger i slagtekalvebesætningen.

I alt 200 kalve indgik i undersøgelsen. Heraf blev halvdelen (forsøgskalve) opstaldet parvist i hytter de første 3½ uge efter indsættelse, mens de øvrige (kontrolkalve) blev indsat i hold af 10 kalve. Efter 3½ uge blev også de parvist opstaldede kalve flyttet til grupper af 10 kalve. Kalvene blev fulgt i en periode på omkring 12-14 uger i alt, hvorefter de er blev flyttet til nyt staldafsnit. Kalvene blev vejlet ved indsættelse, efter 3½ uge og efter 12-14 uger.

I afprøvningen blev de parvist opstaldede kalve indsat i hytter med overdækket forgård.

Gruppeopstaldede kalve blev indsat direkte i hold af 10 kalve.

Parvis opstaldning reducerer udfordringerne efter indsættelse

Luftvejsinfektioner i de første måneder efter indsættelse er den klart største sygdomsmæssige udfordring i slagtekalveproduktionen. Mere udbredt brug af parvis opstaldning i de første uger efter indsættelse vil uden tvivl kunne bidrage til at reducere disse problemer. Brug af parvis opstaldning gør det muligt at minimere mængden af uheldige påvirkninger af kalven i den første tid efter indsættelse.

Transport, skift af staldmiljø, sammenblanding på tværs af besætninger, foderskift, øget konkurrence m.v. er bare en stribe af belastende forhold,

 i de fleste slagtekalve oplever omkring indsættelse.

Tommelfingerreglen om at undgå mere end én uheldig påvirkning om ugen er virkelig udfordret her! Med kun to kalve i hver boks / hytte, vil det næsten altid være muligt at indsætte kalve fra samme leverandør i samme hytte. Hermed reduceres den uheldige effekt af forskelle i smitte og immunstatus mellem leverandørbesætninger. Kalvene vil samtidig lettere kunne matches ift. størrelse. Der bliver derfor samlet set færre udfordringer, som kalven skal håndtere på samme tid. Den får mere 'ro' til at vænne sig til nyt foder og nye fodringsrutiner. Kalven kan nå at blive større og stærkere, inden den skal møde de næste udfordringer.

Sådan bliver parvis opstaldning en succes

Skal du have succes med parvis opstaldning, er det naturligvis en forudsætning, at der kan laves et praktisk set-up, så kalvene kan passes og overvåges uden en væsentlig ekstra arbejdsmæssig indsats. Ved parvis opstaldning bliver der med stor sandsynlighed mindre behov for at behandle syge kalve, men de øvrige rutiner skal også kunne fungere. Placering af hytter, adgangsforhold m.v. kan derfor være afgørende. Forskellige par af kalve skal være adskilte, så de ikke har mulighed for fysisk kontakt med hinanden.

Den generelle hygiejne er også vigtig, hvis man skal have maksimalt udbytte af den lille gruppestørrelse. Arealet mellem hytterne skal være rent, så man ikke som kalvepasser kommer til at slæbe lort og smitte rundt mellem par af kalve. Fodring af kalvene bør være et særligt opmærksomhedspunkt. Undgå så vidt muligt at stoppe fingre i munden på kalvene. Kan dette ikke undgås, så må håndvask, sprit og handskeskift i spil. Kraftfoder skal være tilgængeligt hele tiden, og de to kalve bør kunne æde samtidig.

Størrelsen på hytter eller bokse skal naturligvis matche størrelsen på kalvene. Sørg for, at der er plads nok til, at kalvene kan stå der i hele den planlagte periode. Parvist opstaldede kalve fodres mest hensigtsmæssigt med suttespand, og de bør have tilstrækkeligt med mælk (ikke under 7 liter pr. dag). Både sut og mælkemængde vil forebygge uønsket sutteadfærd. Dette gælder i øvrigt også kalve opstaldet i større grupper.

Usikkerhed om den optimale længde på opstaldningsperioden

Vi kan ikke give et entydigt svar på, hvor længe kalvene bør være parvist opstaldede. For at opnå en rigtig god effekt af denne opstaldningsform, bør perioden nok være lidt længere end de 3½ uge, vi har anvendt i vores afprøvning. I forhold til vores afprøvning kan man undre sig over, at forekomsten af sygdom i den samlede observationsperiode ikke var lavere i gruppen af kalve, der startede i parvis opstaldning.

En forklaring kan være, at nogle af kalvene endnu ikke har været 'klar' til at blive flyttet. Under alle omstændigheder bør man sikre sig, at kalvene ikke har tegn på luftvejsinfektioner eller diarré omkring flytningen. Derudover bør der ikke ske ændringer af fx fodringen på flyttetidspunktet.

Parvis opstaldning af kalve kan også bruges som aflastning

Selvom du ikke uden videre har mod på at starte alle kalve op parvist, kan du stadig udnytte princippet til at hjælpe svage kalve og til at begrænse smittespredning. Skulle du undtagelsesvis opdage, at du har fået en kalv hjem, som ikke er i topform, så giver det god mening at starte den op med en enkelt kammerat i en hytte, i stedet for at sætte den ind i en større gruppe. Decideret syge kalve bør behandles straks og evt. opstaldes enkeltvis. Aftal med jeres dyrlæge, hvordan I bedst håndterer de konkrete situationer.

Undersøgelsens resultater:

- Andelen af kalve, der blev behandlet for luftvejsinfektioner, var med stor statistisk sikkerhed væsentlig mindre blandt forsøgskalvene i den periode, hvor de var opstaldet parvist. Kun 8 % af de parvist opstaldede forsøgskalve blev behandlet, mens 28 % af de gruppeopstaldede kontrolkalve blev behandlet mod luftvejsinfektion indenfor de første 3½ uge efter indsættelse.
- Samme mønster gjorde sig gældende for det gennemsnitlige antal dage, kalvene var i behandling. Forsøgskalvene blev i de første 3½ uge i gennemsnit behandlet 0,5 dage, mens kontrolkalvene blev behandlet i 3,25 dage i gennemsnit.
- Der var en tendens til (ikke statistisk sikkert), at forsøgskalvene havde en højere tilvækst i perioden efter flytning til gruppeopstaldning (fra 3½ uge frem til 12-14 uger). Den daglige tilvækst var 1.150 gram blandt forsøgskalvene og 1.080 gram for kontrolkalvene.

- Samme tendens blev set i den samlede forsøgsperiode (fra indsættelse frem til 12-14 uger). Den daglige tilvækst var 1.034 gram blandt forsøgskalvene og 971 gram for kontrolkalvene.
- Lidt højere andel af krydsningskalve blandt kontrolkalvene kan have påvirket resultatet. Med en mere lige andel af krydsningskalve i de to grupper kunne forskellen i tilvækst måske have været større.

Læs mere om parvis opstaldning af kalve

Anbefalinger for parvis opstaldning af kalve

Parvis kalveopstaldning: Små sociale bobler er godt for kalvene

Emneord

Slagtekalve (sundhed)

Publiceret: 01. februar 2022

Opdateret: 01. februar 2022

Vil du vide mere?

Henrik Læssøe Martin

Kvægafgigterlæge

SEGES

hlm@seges.dk

+45 4024 2681

Støttet af

Kvægafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S

Tlf. 8740 5000

Agro Food Park 15

Fax. 8740 5010

8200 Aarhus N

Email info@seges.dk

